

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

БОЙКО ДМИТРО ДМИТРОВИЧ

УДК 351.811

**АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ
ДОРОЖНЬОГО РУХУ В УКРАЇНІ**

Спеціальність 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ, Міністерство внутрішніх справ України.

Науковий керівник –

доктор юридичних наук, доцент

Мінка Тетяна Павлівна,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ,
начальник кафедри адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності органів внутрішніх справ.

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор

Зозуля Ігор Вікторович,

Харківський національний університет внутрішніх справ,
професор кафедри загальноправових дисциплін;

кандидат юридичних наук

Дрозд Олексій Юрійович,

Національна академія внутрішніх справ,
доцент кафедри адміністративної діяльності.

Захист відбудеться 28 квітня 2015 р. о 12-00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 08.727.02 Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, просп. Гагаріна, 26.

З дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ за адресою: м. Дніпропетровськ, просп. Гагаріна, 26.

Автореферат розісланий «___» березня 2015 р.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

В. С. Березняк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Процеси та явища, що пов'язані з дорожнім рухом та супроводжують його, зокрема шкода, якої зазнає суспільство від дорожньо-транспортних пригод, посідають важливе місце в суспільному житті і потребують глибокого наукового осмислення.

За даними статистики, наведеної в Доповіді Всесвітньої організації охорони здоров'я у 2013 р. «Про стан безпеки дорожнього руху в світі», Україна за рівнем смертності від дорожньо-транспортних пригод посідає п'яте місце в Європі з оціночним показником смертності від дорожньо-транспортних пригод на 100 тис. населення 13,5 осіб. За даними Державної автомобільної інспекції МВС України (далі – Державтоінспекція), протягом 2011-2014 рр. в Україні сталося більше 118,8 тис. дорожньо-транспортних пригод з потерпілими, в яких загинуло більше 17,8 тис. осіб і більше 115,5 тис. отримали травми.

Відповідно до розрахунків Світового банку економічні збитки України від втрат продуктивної робочої сили і реабілітації внаслідок дорожньо-транспортних пригод становлять близько 5 млрд. дол. США, що складає 4% ВВП на рік.

Головними причинами високого рівня аварійності на автошляхах, з одного боку, є низький рівень дисципліни та правової культури учасників дорожнього руху, зневага до елементарних вимог безпеки, з іншого – недосконалість діяльності уповноважених суб'єктів публічної адміністрації із забезпечення безпеки дорожнього руху. Водночас зазначені причини є наслідком неефективного адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні.

За таких умов актуальним стає дослідження змісту адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні та розроблення науково обґрунтованих пропозицій і рекомендацій з удосконалення законодавства у цій сфері.

Науково-теоретичним підґрунтям для написання дисертації стали загальнотеоретичні праці вітчизняних вчених, зокрема В. Б. Авер'янова, О. Ф. Андрійко, О. М. Бандурки, Ю. П. Битяка, А. С. Васильєва, І. П. Голосніченка, С. Т. Гончарука, Є. В. Додіна, М. М. Дорогих, С. В. Ківалова, О. П. Ключниченка, Л. В. Коваля, В. К. Колпакова, А. Т. Комзюка, В. А. Мисливого, Т. П. Мінки, Р. В. Миронюка, Д. В. Приймаченка, Х. П. Ярмакі та ін.

Окремі адміністративно-деліктні проблеми, що стосуються безпеки дорожнього руху, розглядали А. В. Гаркуша, Г. К. Голубєва, Т. О. Гуржій, Р. І. Денисов, В. В. Доненко, А. О. Собакарь, М. М. Стоцька, В. К. Шкарупа. Проблемами профілактики порушень правил дорожнього руху займалися М. Ю. Веселов, В. В. Новиков, М. І. Попов. Організаційно-правові підстави забезпечення безпеки дорожнього руху за радянських часів досліджував

В. В. Лук'янов, у сучасній Україні – В. Й. Развадовський, М. М. Долгополова, О. В. Домашенко. Крім того, багато вчених приділяли увагу адміністративній діяльності Державтоінспекції, зокрема: І. І. Веремєєнко, В. В. Донський, С. М. Гусаров, В. В. Гаркуша, В. В. Єгупенко, В. Ф. Муцко, М. А. Микитюк, В. М. Лозовий, А. М. Подоляка, О. Ю. Салманова, В. М. Шудріков та ін.

Без сумніву, роботи цих науковців мають значну наукову та практичну цінність, однак поза увагою вчених залишилося комплексне дослідження проблем адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху, в існуючих наукових працях ці питання досліджувались фрагментарно або в рамках ширшої адміністративно-правової проблематики. Водночас цілеспрямоване наукове дослідження цієї проблеми має важливе теоретичне та практичне значення у світлі реалізації Україною положень Резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 24.02.2010 «Підвищення безпеки дорожнього руху у всьому світі».

Наведені обставини зумовлюють актуальність теми дисертації, її важливе теоретичне і практичне значення щодо подальшого розвитку адміністративного права й оновлення адміністративно-деліктного законодавства у сфері безпеки дорожнього руху відповідно до сучасного етапу українського державотворення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота спрямована на реалізацію основних положень Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2015 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.05.2011 № 480-р, Плану заходів щодо реалізації Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2015 р., затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.03.2012 № 140-р.

Дисертацію виконано відповідно до п. 5-12 додатку 11 Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2010-2014 років, затвердженого наказом МВС України від 29.07.2010 № 347, та у межах загальноуніверситетської наукової теми «Актуальні проблеми забезпечення безпеки та правопорядку в Україні» (державний реєстраційний номер 0112U003548), затвердженої 28.05.2012.

Тему дисертації затверджено Вченою радою Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ 25 листопада 2010 року (протокол № 3), уточнено 21 жовтня 2014 року (протокол № 2).

Мета і задачі дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб на основі аналізу чинного законодавства України й узагальнення практики його застосування визначити теоретичні та практичні проблеми адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні й запропонувати науково обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення адміністративно-деліктного законодавства у цій сфері.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких *задач*:

- висвітлити стан наукової думки за проблематикою дослідження та визначити питання, які не були предметом наукового осмислення;
- сформулювати авторське визначення адміністративно-деліктного

забезпечення безпеки дорожнього руху;

- з'ясувати сутність безпеки дорожнього руху як об'єкта адміністративно-деліктного забезпечення;

- зробити науковий аналіз правового регулювання адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні;

- розкрити зміст адміністративно-деліктних засобів забезпечення безпеки дорожнього руху;

- здійснити юридичну характеристику адміністративних деліктів у сфері безпеки дорожнього руху та з'ясувати особливості провадження у цих справах;

- висвітлити зарубіжний досвід адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху;

- розробити пропозиції теоретичного та практичного змісту, спрямовані на вдосконалення адміністративно-деліктного законодавства у сфері безпеки дорожнього руху.

Об'єктом дослідження є правові відносини у сфері безпеки дорожнього руху в Україні.

Предметом дослідження є адміністративно-деліктне забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні.

Методи дослідження. У процесі дослідження було використано загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання. Методологічною основою дослідження є *діалектичний метод*, використання якого дозволило скласти цілісну систему уявлень про становлення та перспективи розвитку адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні.

За допомогою *логіко-семантичного методу* визначено поняття «адміністративно-деліктне забезпечення безпеки дорожнього руху», «засоби адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху» та запропоновано інші дефініції, сформульовані у дослідженні (підрозділи 1.1, розділ 2). *Історико-правовий метод* сприяв дослідженню етапів наукової думки та законодавства за проблематикою дослідження і дозволив визначити питання, які не були предметом наукового осмислення (підрозділ 1.2). *Порівняльно-правовий метод* та *метод аналізу* надали можливість комплексно проаналізувати положення Конституції України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, вітчизняне законодавство та міжнародні правові акти у сфері безпеки дорожнього руху, адміністративно-деліктне законодавство у сфері безпеки дорожнього руху таких країн, як Великобританія, Німеччина, США, Японія, Франція, Швеція (підрозділ 3.1). *Статистичний метод* використано у ході вивчення громадської думки та думки працівників Державтоінспекції стосовно сучасного стану адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні (розділи 2, 3). *Формально-юридичний метод* дозволив усебічно вивчити чинну систему адміністративно-деліктних норм у сфері безпеки дорожнього руху, а також окреслити напрями вдосконалення законодавства в цій сфері (підрозділи 1.3 та 3.2).

Нормативну основу дослідження становлять Конституція України,

Кодекс України про адміністративні правопорушення, вітчизняне законодавство та міжнародні правові акти у сфері безпеки дорожнього руху, адміністративно-деліктне законодавство у сфері безпеки дорожнього руху таких країн, як Великобританія, Німеччина, США, Японія, Франція, Швеція.

Емпіричною базою дослідження є статистичні й аналітичні матеріали діяльності уповноважених суб'єктів публічної адміністрації у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху щодо застосування заходів адміністративної відповідальності за порушення Правил дорожнього руху протягом 2010-2014 рр., а також результати опитування працівників Державтоінспекції (298 осіб) та громадян (306 осіб).

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що дисертація є одним із перших у вітчизняній адміністративно-правовій науці монографічним комплексним дослідженням адміністративно-правового забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку положень, що характеризуються науковою новизною й мають важливе теоретичне та практичне значення, зокрема:

уперше:

- під адміністративно-деліктним забезпеченням безпеки дорожнього руху запропоновано розуміти врегульовану нормами адміністративного права діяльність уповноваженого суб'єкта публічної адміністрації із застосування адміністративно-правових засобів, спрямованих на припинення протиправних посягань, пов'язаних з неправомірною експлуатацією транспортних засобів, притягнення до відповідальності осіб, що їх скоїли, відновлення і компенсації порушених прав та інтересів учасників дорожнього руху, застосування заходів фізичного примусу;

- сформульовано авторські визначення, досліджено зміст всіх базових категорій, які розкривають сутність адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні, а саме: безпека дорожнього руху як об'єкт адміністративно-деліктного забезпечення; адміністративно-деліктні засоби забезпечення безпеки дорожнього руху; адміністративні делікти у сфері безпеки дорожнього руху;

- доведено, що адміністративно-деліктне забезпечення безпеки дорожнього руху здійснюється за допомогою адміністративно-деліктних засобів, які включають в себе такі правові інструменти, як адміністративно-деліктні норми та їх форми, методи і способи реалізації;

- сформульовано пропозиції щодо внесення змін та доповнень до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Постанови Кабінету Міністрів України «Про правила дорожнього руху», наказу МВС України «Про затвердження Інструкції з оформлення працівниками Державтоінспекції МВС матеріалів про адміністративні порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху»;

удосконалено:

- зміст теоретичних понять, що визначають особливості суспільних

відносин у сфері безпеки дорожнього руху, зокрема: «безпека дорожнього руху», «забезпечення безпеки дорожнього руху», «засоби забезпечення безпеки дорожнього руху» та інші;

– теоретичні підходи до класифікації адміністративних деліктів у сфері безпеки дорожнього руху, зокрема: 1) за об'єктом посягання; 2) за особливостями об'єктивної сторони; 3) за характеристиками суб'єкта правопорушення; 4) за характеристикою суб'єктивної сторони;

– правові норми, які визначають адміністративно-процесуальний статус понятого та дії працівників міліції із застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні делікти у сфері безпеки дорожнього руху;

дістало подальшого розвитку:

– з'ясування змісту методів адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні, основними з яких є: 1) встановлення правил для учасників дорожнього руху; 2) встановлення стандартів і технічних вимог для транспортних засобів; 3) встановлення обмежень та прямих заборон для учасників дорожнього руху; 4) встановлення повноважень для уповноважених суб'єктів публічної адміністрації із застосування заходів адміністративної відповідальності за порушення адміністративно-деліктних норм у сфері безпеки дорожнього руху; 5) встановлення санкцій за порушення адміністративно-деліктних норм;

– обґрунтування необхідності реформування системи управління безпекою дорожнього руху, створення, по-перше, Державної дорожньої служби України, із покладанням на неї завдань реалізації державної політики у сфері безпеки дорожнього руху, проектування, будівництва, ремонту й утримання автомобільних доріг та надання адміністративних послуг учасникам дорожнього руху і дорожньо-патрульної служби у складі МВС України, одним із основних завдань якої має бути нагляд за безпекою дорожнього руху; по-друге, припинення порушень у цій сфері та притягнення винних до адміністративної відповідальності, оформлення дорожньо-транспортних пригод.

Практичне значення одержаних результатів визначається можливістю їх використання у:

– правотворчості – для розробки і вдосконалення адміністративно-деліктного законодавства у сфері безпеки дорожнього руху та практики його застосування. У результаті проведеного дослідження сформульовано пропозиції, які використовуються в законотворчому процесі Верховної Ради України (акт впровадження Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності від 04.09.2012);

– сфері правозастосування – для удосконалення діяльності Державтоінспекції (акт впровадження УДАІ ГУМВС України в Дніпропетровській області від 11.11.2014);

– навчальному процесі – при викладанні навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Адміністративна

діяльність органів внутрішніх справ» (акт впровадження Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ від 09.09.2014);

– науково-дослідній сфері – для подальшої розробки проблем адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху, а також у ході підготовки відповідних розділів підручників, навчальних посібників, методичних матеріалів (акт впровадження Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ від 05.09.2013).

Апробація результатів дисертації. Результати дослідження були оприлюднені дисертантом на науково-практичних конференціях: «Юридична наука України: історія, сучасність, майбутнє» (Донецьк, 2014), «Актуальні проблеми охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки» (Дніпропетровськ, 2014), «Актуальні проблеми протидії правопорушенням і злочинам у сфері громадської безпеки» (Дніпропетровськ, 2012), «Правова держава: історія, сучасність та перспективи» (Дніпропетровськ, 2012).

Публікації. Основні положення та результати дисертації викладено в дев'яти наукових працях, серед яких п'ять наукових статей, опублікованих у фахових наукових виданнях України та іноземних держав, та чотирьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які включають вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 197 сторінок, з яких 155 сторінок основного тексту. Список використаних джерел включає 210 найменувань і займає 21 сторінку, додатки викладено на 21 сторінці.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, її зв'язок з науковими програмами, планами, темами, висвітлено ступінь розробки та методи наукового аналізу, визначено мету і задачі дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, наводяться відомості про апробацію результатів дисертації та публікації.

Розділ 1 «Теоретико-правові засади адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні» складається з трьох підрозділів і присвячений дослідженню стану наукової розробки проблем безпеки дорожнього руху, розкриттю змісту безпеки дорожнього руху як об'єкта адміністративно-деліктного забезпечення, аналізу законодавства у досліджуваній сфері.

У *підрозділі 1.1 «Стан наукової розробки адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні»* проаналізовано наукові дослідження монографічного рівня вітчизняних науковців. Зокрема, це роботи С. М. Гусарова, О. Ю. Салманової, В. Й. Развадовського, О. В. Домашенко, В. В. Новікова, А. В. Гаркуші, В. В. Єгупенка, М. М. Долгополової,

В. В. Доненка, Т. О. Гуржія, В. А. Мисливого та інших, що були проведені протягом останніх п'ятнадцяти років і присвячені проблемам забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні. Зроблено висновок, що дослідження адміністративно-деліктних проблем забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні здійснювалися у трьох основних напрямках: 1) в контексті дослідження адміністративно-правових заходів забезпечення безпеки дорожнього руху; 2) у ході дослідження заходів адміністративної відповідальності у сфері безпеки дорожнього руху; 3) під час дослідження адміністративно-правового статусу Державтоінспекції.

Досліджено етапи формування наукової думки щодо проблеми деліктності у сфері безпеки дорожнього руху, а також висвітлено ті питання, які не були предметом наукового осмислення і потребують подальших наукових розробок. До них можна віднести такі: відсутність комплексних досліджень загальних проблем становлення, розвитку та функціонування інституту адміністративної відповідальності у сфері безпеки дорожнього руху та шляхи її розвитку в сучасних умовах проведення політико-правових і соціально-економічних реформ в Україні; низький рівень дослідження питання удосконалення адміністративно-правового статусу та правового регулювання діяльності Державтоінспекції із застосування адміністративно-деліктних засобів в умовах реформування системи органів внутрішніх справ; низький рівень вивчення передового світового досвіду інших країн щодо організації та управління безпекою дорожнього руху, законодавства інших країн, що регулює питання позбавлення певних спеціальних прав порушників правил у сфері безпеки дорожнього руху, застосування технічних засобів організації дорожнього руху та фіксації правопорушень у цій сфері, а також механізмів їх реалізації; недостатність комплексних міжгалузевих порівняльних досліджень, в яких би здійснювався аналіз норм, що передбачають адміністративну, кримінальну та цивільно-правову відповідальність у сфері безпеки дорожнього руху, вивчення тенденцій подальшого розвитку деліктності у сфері безпеки дорожнього руху з використанням наукових здобутків кримінології, соціології, психології, а також технічних дисциплін.

У підрозділі 1.2 «*Безпека дорожнього руху як об'єкт адміністративно-деліктного забезпечення*» сформульовано авторське визначення безпеки дорожнього руху як об'єкта адміністративно-деліктного забезпечення – це стан захищеності таких життєво важливих цінностей суспільства, як життя та здоров'я учасників дорожнього руху, власності, довкілля, від протиправних посягань, пов'язаних з неправомірним використанням та експлуатацією транспортних засобів.

З'ясовано, що сфера безпеки дорожнього руху – це сукупність суспільних відносин, які пов'язані з регулюванням, охороною та захистом життя і здоров'я учасників дорожнього руху, а також дотриманням норм, стандартів і правил, пов'язаних з використанням та експлуатацією транспортних засобів.

Встановлено причини, що детермінують високу динаміку деліктів, які

посягають на безпеку дорожнього руху, а саме: а) значне зростання парку автомобілів; б) недостатня ефективність законодавства про адміністративну відповідальність у цій сфері; в) відсутність належного фінансування заходів щодо організації та управління безпекою дорожнього руху; г) погіршення якості підготовки водіїв транспортних засобів; д) досить високий рівень корупції серед осіб, що здійснюють контроль і нагляд за безпекою дорожнього руху та експлуатацією транспорту; е) потреби реформування діяльності уповноважених суб'єктів публічної адміністрації, які здійснюють адміністративно-деліктне забезпечення безпеки дорожнього руху; ж) зниження правової культури та правосвідомості учасників дорожнього руху; з) недостатній рівень координації та взаємодії між державними органами, органами місцевого самоврядування, адміністраціями підприємств, організацій та установ у вирішенні завдань забезпечення безпеки дорожнього руху.

Досліджено співвідношення понять «громадська безпека», «громадський порядок» та «безпека дорожнього руху». Зроблено висновок, що безпека дорожнього руху є складовою громадської безпеки, однак має властиві їй ознаки, а саме: відносини у сфері безпеки дорожнього руху чітко врегульовано правовими нормам і технічними правилами, які мають високий рівень формалізації; головним джерелом підвищеної небезпеки є транспортні засоби; забезпечення безпеки дорожнього руху підтримується можливістю застосування суворих кримінальних та адміністративних санкцій; для забезпечення безпеки дорожнього руху створено спеціальний суб'єкт публічної адміністрації (Державтоінспекція) з відповідними наглядовими повноваженнями.

Встановлено, що безпека дорожнього руху складається з відносин регулятивного, охоронного та захисного змісту. Відносини, пов'язані зі сферою захисту безпеки дорожнього руху, є адміністративно-деліктними, під ними пропонується розуміти врегульовані нормами права суспільні відносини, в яких уповноваженому суб'єкту публічної адміністрації надається можливість застосування адміністративно-правових засобів, спрямованих на припинення протиправних посягань, пов'язаних з неправомірним використанням та експлуатацією транспортних засобів, на притягнення до відповідальності осіб, що їх скоїли, на відновлення і компенсацію порушених прав та інтересів учасників дорожнього руху, застосування заходів фізичного примусу.

У підрозділі 1.3 «Правове регулювання адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні» за допомогою історичного методу досліджено становлення та розвиток адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху. З'ясовано основні етапи розвитку законодавства, що є правовою основою адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху, які пов'язані: 1) з виникненням автомобіля (початок ХХ ст.) та його поширенням як транспортного засобу і необхідністю державних інституцій здійснювати захист суспільних відносин, пов'язаних з безпекою дорожнього руху; 2) зі створенням робітничо-селянської

міліції, до функцій якої належав контроль за безпекою дорожнього руху і можливість застосовувати заходи впливу до учасників дорожнього руху; 3) з прийняттям Постанови про Державну автомобільну інспекцію Головного управління робітничо-селянської міліції НКВС СРСР, затверджену постановою РНК СРСР 3 липня 1936 р.; 4) з прийняттям у 1984 році Кодексу України про адміністративні правопорушення; 5) зі створенням 14 квітня 1997 р. Державтоінспекції МВС України після набуття Україною незалежності; 6) сучасний, пов'язаний з реформуванням Державтоінспекції.

Досліджено сучасний стан правового регулювання адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні. Зроблено висновок, що правову основу адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху становить адміністративно-деліктне законодавство у цій сфері, яке містить норми матеріального та процесуального права і є складовою законодавства у сфері безпеки дорожнього руху.

З'ясовано, що становлення та розвиток суспільних відноси, пов'язаних із адміністративно-деліктним забезпеченням безпеки дорожнього руху в Україні, пов'язується з такими процесами: встановлення нових видів адміністративної відповідальності у сфері безпеки дорожнього руху; встановлення або зміна міри покарання за вчинення адміністративного правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху; створення та реорганізація уповноважених суб'єктів органів державної влади, наділених правом застосовувати адміністративно-деліктні засоби забезпечення безпеки дорожнього руху.

Розділ 2 «Адміністративно-деліктні засоби забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні» складається з трьох підрозділів, в яких досліджено адміністративно-деліктні засоби забезпечення безпеки дорожнього руху, виділено їх види та особливості, розкрито проблеми адміністративно-процесуального забезпечення провадження у справах про порушення безпеки дорожнього руху.

У підрозділі 2.1 *«Поняття та зміст адміністративно-деліктних засобів забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні»* досліджено співвідношення понять «правові засоби», «адміністративно-правові засоби», «адміністративно-деліктні засоби», на підставі чого сформульовано авторське визначення адміністративно-деліктних засобів забезпечення безпеки дорожнього руху як сукупності всіх заходів, що застосовуються уповноваженими суб'єктами публічної адміністрації для припинення протиправних посягань, пов'язаних з неправомірним використанням та експлуатацією транспортних засобів, притягненням до відповідальності осіб, що їх скоїли, відновленням і компенсацією порушених прав та інтересів учасників дорожнього руху.

Зроблено висновок, що адміністративно-деліктні засоби забезпечення безпеки дорожнього руху складаються з таких правових інструментів, як адміністративно-деліктні норми, їх форми, методи та способи реалізації.

Під адміністративно-деліктними нормами запропоновано розуміти загальноновизнані, обов'язкові до виконання приписи, які визначають права та

обов'язки суб'єктів адміністративно-деліктних відносин у сфері безпеки дорожнього руху, встановлюють заборони, приписи та міри покарання, а також процедури застосування заходів адміністративної відповідальності у сфері безпеки дорожнього руху.

Охарактеризовано методи адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні, основними з яких є: 1) встановлення правил для учасників дорожнього руху; 2) встановлення стандартів та технічних вимог для транспортних засобів; 3) встановлення обмежень та прямих заборон для учасників дорожнього руху; 4) встановлення повноважень для уповноважених суб'єктів публічної адміністрації із застосування заходів адміністративної відповідальності за порушення адміністративно-деліктних норм у сфері безпеки дорожнього руху; 5) встановлення заходів покарання за порушення адміністративно-деліктних норм.

З'ясовано, що особливістю способів реалізації адміністративно-деліктних норм є те, що вони виникають в процесі виконавчо-розпорядчої, державно-владної діяльності уповноважених суб'єктів публічної адміністрації із застосування заходів адміністративної відповідальності у сфері безпеки дорожнього руху. Охарактеризовано такі способи реалізації адміністративно-деліктних норм, як: 1) застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні делікти у сфері безпеки дорожнього руху; 2) застосування заходів фізичного примусу; 3) прийняття правозастосовних адміністративних актів.

У підрозділі 2.2 «Поняття, особливості та класифікація адміністративних деліктів у сфері безпеки дорожнього руху в Україні» сформульовано авторське визначення поняття адміністративного делікту у сфері безпеки дорожнього руху як суспільно небезпечного, протиправного, винного діяння (дії або бездіяльності), за вчинення якого адміністративно-деліктним законодавством у сфері безпеки дорожнього руху передбачено адміністративну відповідальність та надано юридичну характеристику адміністративним деліктам у сфері безпеки дорожнього руху. З'ясовано, що адміністративні делікти у сфері безпеки дорожнього руху є видом адміністративних правопорушень та підставою адміністративної відповідальності.

Встановлено, що адміністративному делікту у сфері безпеки дорожнього руху властиві усі загальні ознаки адміністративного проступку – суспільна небезпечність, протиправність, винність, караність. Він також є діянням (дією або бездіяльністю), яке вчинене деліктоздатним суб'єктом. Проте ці ознаки адміністративного делікту у сфері безпеки дорожнього руху мають свої особливості (об'єктивні та суб'єктивні ознаки), які свідчать про його своєрідність як самостійного виду адміністративного проступку.

Адміністративні делікти у сфері безпеки дорожнього руху класифіковано за такими критеріями: 1) за об'єктом посягання: що посягають на безпеку дорожнього руху і на безпеку експлуатації транспортних засобів; 2) за

особливостями об'єктивної сторони: що вчиняються у формі дії або у формі бездіяльності; матеріальні та формальні; прості та складні, які в свою чергу поділено на групи: ті, що складаються з альтернативних дій (ч. 5 ст. 133 КУпАП); ті, що утворюють збірний проступок (ст. 125 КУпАП); тривалі правопорушення (ч. 1 ст. 128, ст. 141 КУпАП); кваліфіковані, які стосуються: часу вчинення правопорушення (ч. 3 ст. 121, ч. 1 ст. 129 КУпАП); місця його вчинення (ч. 1 ст. 128¹ КУпАП); умов (ч. 1 ст. 140 КУпАП); способів (ст. 128, ст. 139 КУпАП); 3) за характеристиками суб'єкта: правопорушення із загальним суб'єктом (водії транспортних засобів, пішоходи, пасажирів, інші особи, що користуються дорогами (велосипедисти, погоничі тварин) та спеціальним суб'єктом (посадові особи, відповідальні за безпеку дорожнього руху); 4) за характеристикою суб'єктивної сторони – правопорушення у формі: умислу (ч. 1 ст. 121², ч. 1 ст. 123, ч. 2 ст. 129, ч. 4 ст. 133 КУпАП); необережності (ч. 1 ст. 123, ч. 1 ст. 127 КУпАП); зі змішаною формою вини (ст. ст. 122, 124 КУпАП).

У підрозділі 2.3 «Провадження у справах про адміністративні делікти у сфері безпеки дорожнього руху» з'ясовано, що провадження у справах про адміністративні делікти у сфері безпеки дорожнього руху є складовою частиною проваджень у справах про адміністративні правопорушення, але має свій специфічний предмет регулювання і характеризується чітко визначеним колом суб'єктів, які беруть участь в адміністративно-процесуальних відносинах.

Сформульовано поняття адміністративного провадження у справах про адміністративні делікти у сфері безпеки дорожнього руху як врегульованого адміністративно-деліктними нормами порядку здійснення процесуальних дій, що забезпечують законний, повний і всебічний розгляд та вирішення конкретної адміністративної справи про порушення правил безпеки дорожнього руху.

Проаналізовано особливості застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні делікти у сфері безпеки дорожнього руху, основними з яких є такі: адміністративне затримання, особистий огляд, огляд речей, вилучення речей і документів, в тому числі і посвідчення водія, ліцензійної картки на транспортний засіб, відсторонення водіїв від керування транспортними засобами і огляд їх на стан сп'яніння, тимчасове затримання транспортного засобу, доставлення порушника та його привід. Розкрито завдання, умови та строки застосування цих заходів. Досліджено підстави, порядок і процесуальну форму проведення огляду транспортних засобів, речей і особистого огляду, проведено їх порівняння та визначено відмінності від аналогічних слідчих дій, які регламентовані Кримінальним процесуальним кодексом України.

За результатами опитування працівників Державтоінспекції стосовно проблем адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху 78% опитаних вказали на недосконале адміністративно-деліктне законодавство у сфері безпеки дорожнього руху; 59% наголосили на доцільності належного

врегулювання процесуального статусу понятого; 76% – на необхідності покращення технічного оснащення стану нарядів дорожньо-патрульної служби Державтоінспекції та фіксації порушень дорожнього руху.

З метою вдосконалення адміністративно-процесуального забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху запропоновано: 1) доповнити КУпАП ст. 275-1 «Понятий»; 2) передбачити у нормах КУпАП обов'язкову участь понятих при застосуванні заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, які передбачені ст. 265, 265-1, 265-3 КУпАП; 3) запропоновано методичні рекомендації «Дії працівників ОВС щодо притягнення до адміністративної відповідальності у сфері безпеки дорожнього руху», які впроваджено у практичну діяльність ГУМВС України в Дніпропетровській області.

Розділ 3 «Напрямки удосконалення адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні» складається з двох підрозділів, в яких аналізується міжнародний досвід адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху та з'ясовуються напрямки удосконалення вітчизняного законодавства, яке регулює адміністративно-деліктне забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні.

У підрозділі 3.1 *«Зарубіжний досвід адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні»* проаналізовано адміністративно-деліктне законодавство таких країн світу, як Великобританія, Німеччина, США, Японія, Франція, Швеція. З'ясовано, що у більшості досліджуваних країн основними заходами відповідальності за порушення правил безпеки дорожнього руху є: попередження, штраф, позбавлення права керування транспортними засобами та тюремне ув'язнення (арешт).

Встановлено, що попередження виноситься у письмовій формі, оформлюється безпосередньо на місці вчинення правопорушення. Застосування попередження як заходу відповідальності тягне для правопорушника правові наслідки, адже обов'язково враховується під час визначення повторності порушень та застосування до порушників більш суворого покарання.

З'ясовано, що у більшості досліджуваних країн основним видом адміністративних стягнень у сфері безпеки дорожнього руху є штраф. Особливістю штрафу як заходу адміністративної відповідальності є можливість його застосування як альтернативи таким видам адміністративних стягнень, як позбавлення права на керування транспортним засобом або тюремне ув'язнення (арешт). Штрафи накладаються як працівниками правоохоронних органів на місці вчинення правопорушення, так і судами. За деякі порушення штрафи фіксованого розміру стягуються на місці вчинення правопорушення (у Німеччині, Франції, Швеції). Строки виконання стягнення у вигляді штрафу в досліджуваних нами країнах є різними: у Великій Британії – 28 днів, Японії – 10 днів, у Швеції відповідно до закону про стягнення штрафу – 2 роки.

Аналіз зарубіжного досвіду правового регулювання адміністративно-

деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху інших країн дозволив дійти деяких висновків та узагальнень стосовно можливості імплементації окремих положень законодавства інших країн щодо адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні: 1) запропоновано запровадити коефіцієнт для встановлення розміру штрафу, який нараховується у певній кількості штрафних одиниць, що дозволить диференціювати заходи адміністративної відповідальності залежно від: ступеня сп'яніння; наявності фактів повторного вчинення адміністративних деліктів у сфері безпеки дорожнього руху протягом року тощо; 2) запровадити за керування транспортним засобом у стані сп'яніння як основний вид стягнення адміністративний арешт; 3) поширити застосування технічних засобів фіксації порушень дорожнього руху та сплати штрафу на місці вчинення правопорушення.

У підрозділі 3.2 «Напрями удосконалення адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні» досліджуються проблемні питання удосконалення законодавства, яке регулює адміністративно-деліктне забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні.

За результатами опитування громадян 69% опитаних негативно оцінюють діяльність Державтоінспекції; 65,7% зазначили, що під час прийняття рішень у справах про адміністративні правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху працівники Державтоінспекції порушують принцип законності. Серед заходів з удосконалення діяльності Державтоінспекції 87% опитаних вказують на необхідність її реформування; 68,7% – на посилення громадського контролю за діяльністю працівників Державтоінспекції.

Зроблено висновок, що удосконалення законодавства, яке регулює адміністративно-деліктне забезпечення безпеки дорожнього руху, необхідно об'єктивно пов'язувати з такими основними напрямками: 1) удосконалення державної системи управління безпекою дорожнього руху; 2) створення Державної дорожньої служби України з покладенням на неї завдання реалізації державної політики у сфері безпеки дорожнього руху, проектування, будівництва, ремонту та утримання автомобільних доріг та надання адміністративних послуг учасникам дорожнього руху; 3) ліквідувати Державтоінспекцію у її нинішньому вигляді, створивши замість неї дорожньо-патрульну службу і поклавши на неї одну із головних функцій нагляду за безпекою дорожнього руху, припинення порушень у цій сфері та притягнення винних до адміністративної відповідальності, оформлення дорожньо-транспортних пригод.

Аналіз адміністративно-деліктних норм у сфері безпеки дорожнього руху дозволив дійти деяких висновків та узагальнень стосовно покращення застосування заходів адміністративної відповідальності у цій сфері, зокрема: 1) затвердити порядок функціонування системи автоматичної фіксації порушень Правил безпеки дорожнього руху, що потребує доповнення КУПАП ст. 14-1 та прийняття відповідного наказу МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок функціонування системи автоматичної фіксації порушень Правил

дорожнього руху»; 2) внести зміни до пп. 1.10.16 та 1.10.17, якими удосконалити зміст понять «безпечна дистанція» та «безпечний інтервал»; 3) доповнити наказ МВС України № 77 від 26.02.2009 пунктом 3.5.1, в якому викласти порядок сплати штрафу у безготівковій формі через банківські установи на місці вчинення правопорушення; 4) внести доповнення до ст. 258 КУПАП, якими встановити випадки, коли за порушення Правил дорожнього руху протокол про адміністративне правопорушення не складається, а штраф накладається і стягується на місці вчинення правопорушення.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено узагальнення дослідницької роботи й отримані особисто автором нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності вирішують наукове завдання щодо розроблення пропозицій, спрямованих на вдосконалення адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні. На основі систематизації отриманих результатів сформульовано низку підсумкових узагальнень, які конкретизовано в таких висновках:

1. Висвітлено стан наукової думки за проблематикою дослідження та визначено питання, які не були предметом наукового осмислення. З'ясовано, що в сучасних умовах розвитку громадянського суспільства та правотворення в Україні наукового осмислення та подальших наукових розробок потребують такі питання: комплексне дослідження загальних проблем становлення, розвитку та функціонування інституту адміністративної відповідальності у сфері безпеки дорожнього руху та шляхи її розвитку в сучасних умовах проведення політико-правових та соціально-економічних реформ в Україні; удосконалення адміністративно-правового статусу та правового регулювання діяльності Державтоінспекції із застосування адміністративно-деліктних засобів в умовах реформування системи органів внутрішніх справ; комплексне наукове дослідження передового світового досвіду інших країн щодо організації та управління безпекою дорожнього руху; комплексне наукове дослідження законодавства інших країн, яке регулює питання позбавлення певних спеціальних прав порушників правил дорожнього руху, застосування технічних засобів організації дорожнього руху та фіксації правопорушень у цій сфері, а також механізмів їх реалізації; комплексне міжгалузеве порівняльне дослідження, в якому б здійснювався аналіз норм, що передбачають адміністративну, кримінальну та цивільно-правову відповідальність у сфері безпеки дорожнього руху, а також вивчення тенденцій подальшого розвитку деліктності у сфері безпеки дорожнього руху з використанням наукових здобутків кримінології, соціології, психології, а також технічних дисциплін.

2. Сформульовано авторське визначення адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху як врегульованої нормами адміністративного права діяльності уповноваженого суб'єкта публічної

адміністрації (Державтоінспекції) із застосування адміністративно-деліктних засобів, спрямованих на припинення протиправних посягань, пов'язаних з неправомірною експлуатацією транспортних засобів, притягнення до відповідальності осіб, що їх скоїли, відновлення та компенсацію порушених прав та інтересів учасників дорожнього руху, застосування заходів фізичного примусу.

3. З'ясовано сутність безпеки дорожнього руху як об'єкта адміністративно-деліктного забезпечення, що дозволило сформулювати авторське визначення поняття безпеки дорожнього руху як стану захищеності таких життєво важливих цінностей суспільства, як життя та здоров'я учасників дорожнього руху, власності, довкілля, від протиправних посягань, пов'язаних з неправомірним використанням та експлуатацією транспортних засобів.

4. Проведено науковий аналіз правового регулювання адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні, на підставі чого з'ясовано, що адміністративно-деліктне законодавство у досліджуваній нами сфері є складовою частиною законодавства у сфері безпеки дорожнього руху і складається з адміністративно-деліктних норм матеріального та процесуального права, які містяться у Кодексі України про адміністративні правопорушення, Постанові Кабінету Міністрів України «Про правила дорожнього руху», наказі МВС України «Про затвердження Інструкції з оформлення працівниками Державтоінспекції МВС матеріалів про адміністративні порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху».

5. Розкрито зміст адміністративно-деліктних засобів забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні, а саме адміністративно-деліктних норм, форм, методів та способів реалізації адміністративно-деліктних норм. Сформульовано авторське визначення адміністративно-деліктних засобів забезпечення безпеки дорожнього руху як сукупності всіх заходів, що застосовуються уповноваженими суб'єктами публічної адміністрації для припинення протиправних посягань, пов'язаних з неправомірним використанням та експлуатацією транспортних засобів, притягненням до відповідальності осіб, що їх скоїли, відновлення та компенсації порушених прав та інтересів учасників дорожнього руху.

6. Здійснено юридичну характеристику адміністративних деліктів у сфері безпеки дорожнього руху, що дозволило сформулювати авторське визначення поняття адміністративного делікту у сфері безпеки дорожнього руху як суспільно небезпечного, протиправного, винного діяння (дії або бездіяльності), за вчинення якого адміністративно-деліктним законодавством у сфері безпеки дорожнього руху передбачено адміністративну відповідальність. Адміністративним деліктам у сфері безпеки дорожнього руху властиві усі загальні ознаки адміністративного проступку – суспільна небезпечність, протиправність, винність, караність. Адміністративні делікти у сфері безпеки дорожнього руху є суспільно небезпечним посяганням на правовідносини, що охороняються нормами законодавства у зазначеній сфері, яким воно може заподіяти або заподіює шкоду. За змістом вони є винними діяннями суб'єкта

адміністративної відповідальності у сфері безпеки дорожнього руху; за формою – протиправними діями або бездіяльністю, за вчинення яких передбачено адміністративну відповідальність у сфері безпеки дорожнього руху.

З'ясовано особливості провадження у справах про адміністративні делікти у сфері безпеки дорожнього руху та зроблено висновок, що провадження у справах про адміністративні делікти у сфері безпеки дорожнього руху – це врегульований адміністративно-деліктними нормами порядок здійснення процесуальних дій, що забезпечують законний, повний і всебічний розгляд та вирішення конкретної адміністративної справи про порушення правил безпеки дорожнього руху. З'ясовано, що провадження у справах про адміністративні делікти у сфері безпеки дорожнього руху є складовою частиною проваджень у справах про адміністративні правопорушення, але має свій специфічний предмет регулювання і характеризується чітко визначеним колом суб'єктів, які беруть участь в адміністративно-процесуальних відносинах.

7. Висвітлено зарубіжний досвід адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху, що дозволило дійти деяких висновків та узагальнень стосовно можливості імплементації окремих положень законодавства інших країн щодо адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні. Зокрема, запропоновано: 1) запровадити коефіцієнт для встановлення розміру штрафу, який нараховується у певній кількості штрафних одиниць, що дозволить диференціювати заходи адміністративної відповідальності залежно від: ступеня сп'яніння; наявності фактів повторного вчинення адміністративних деліктів у сфері безпеки дорожнього руху протягом року тощо; 2) запровадити за керування транспортним засобом у стані сп'яніння як основний вид стягнення адміністративний арешт; 3) поширити застосування технічних засобів фіксації порушень дорожнього руху та сплати штрафу на місці вчинення правопорушення.

8. Розроблено пропозиції теоретичного та практичного змісту, спрямовані на вдосконалення адміністративно-деліктного законодавства у сфері безпеки дорожнього руху. Зокрема, автором запропоновано:

8.1. Внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення такого змісту:

а) доповнити Кодекс статтею 275-1 «Понятій»:

«Понятій – це фізична, не зацікавлена в результатах справи особа, яку залучають для участі у справі про адміністративне правопорушення з метою засвідчення своїм підписом відповідності записів у протоколі виконаній процесуальній дії»;

б) внести доповнення до ст. 258 КУПАП «Випадки, коли протокол про адміністративне правопорушення не складається»: після слів «статтями 118, 119» додати слова: «частинами першою, другою, третьою та п'ятою статті 121, статтею 121-2, частинами першою-третьою статті 122, частиною першою статті

123, статтею 127, частинами першою, другою статті 127».

8.2. З метою покращення застосування заходів адміністративної відповідальності у сфері безпеки дорожнього руху запропоновано: 1) затвердити порядок функціонування системи автоматичної фіксації порушень Правил безпеки дорожнього руху, що потребує доповнення КУпАП статтею 14-1 та прийняття відповідного наказу МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок функціонування системи автоматичної фіксації порушень Правил дорожнього руху»; 2) внести зміни до пп. 1.10.16 та 1.10.17, якими удосконалити зміст понять «безпечна дистанція» та «безпечний інтервал»; 3) доповнити наказ МВС України № 77 від 26.02.2009 пунктом 3.5.1, в якому викласти порядок сплати штрафу у безготівковій формі через банківські установи на місці вчинення правопорушення; 2) передбачити у нормах КУпАП обов'язкову участь понятих при застосуванні заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 264, 265, 265-1, 265-3 КУпАП.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Бойко Д. Д. Міжнародний досвід діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху / Д. Д. Бойко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 1 – С. 369-376.

2. Бойко Д. Д. Місце безпеки дорожнього руху в системі відносин громадського порядку та громадської безпеки / Д. Д. Бойко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 3 – С. 334-338.

3. Бойко Д. Д. Адміністративно-правові засоби забезпечення безпеки дорожнього руху / Д. Д. Бойко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 4 – С. 254-257.

4. Бойко Д. Д. Проведення в справах про адміністративні порушення правил експлуатації транспортних засобів / Д. Д. Бойко // Форум права. – 2014. – № 3. – С. 16-21 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_3_5.pdf.

5. Бойко Д. Д. Состояние научной разработки административно-деликтного обеспечения безопасности дорожного движения в Украине / Д. Д. Бойко // Закон и жизнь. – 2014. – № 12/3 (276) – С. 15-19.

6. Бойко Д. Д. Шляхи впровадження іноземного досвіду відповідальності у сфері безпеки дорожнього руху / Д. Д. Бойко // Юридична наука України: історія, сучасність, майбутнє : міжнародна науково-практ. конф. (м. Донецьк, 5-6 грудня 2014 р.). – Донецьк : Східноукраїнська науково-юридична організація, 2014. – С. 75-78.

7. Бойко Д. Д. Співвідношення понять безпеки дорожнього руху та громадської безпеки / Д. Д. Бойко // Актуальні проблеми охорони громадського

порядку та забезпечення громадської безпеки : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 14 листопада 2014 р.). – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2014. – С. 51-53.

8. Бойко Д. Д. Адміністративно-правовий захист безпеки дорожнього руху / Д. Д. Бойко // Правова держава: історія, сучасність та перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 26 жовт. 2012 р.). – У 3-х ч. – Ч. 1 «Загальнотеоретичні, філософські, конституційно-правові та адміністративно-правові проблеми формування правової держави». – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2012. – С. 129-132.

9. Бойко Д. Д. Поняття адміністративного делікту у сфері безпеки дорожнього руху / Д. Д. Бойко // Актуальні проблеми протидії правопорушенням і злочинам у сфері громадської безпеки : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф (Дніпропетровськ, 19 жовт. 2012 р.). – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2012. – 260 с.

АНОТАЦІЯ

Бойко Д. Д. Адміністративно-деліктне забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні. – *На правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна, Дніпропетровськ, 2015.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню проблем адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні. У дисертації містяться узагальнення дослідницької роботи й отримані особисто автором нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності вирішують конкретне наукове завдання щодо розроблення пропозицій, спрямованих на вдосконалення адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні.

Сформульовано авторські визначення адміністративно-деліктного забезпечення безпеки дорожнього руху, безпеки дорожнього руху як об'єкта адміністративно-деліктного забезпечення. Розкрито зміст адміністративно-деліктних засобів забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні, а саме адміністративно-деліктних норм, їх форм, методів та способів реалізації. Розглянуто адміністративно-деліктне законодавство у сфері безпеки дорожнього руху, з'ясовано розвиток вітчизняного та міжнародного досвіду вирішення адміністративно-деліктних проблем безпеки дорожнього руху.

Розроблено пропозиції теоретичного та практичного змісту, спрямовані на вдосконалення адміністративно-деліктного законодавства у сфері безпеки дорожнього руху.

Ключові слова: адміністративно-деліктне забезпечення, адміністративно-деліктні засоби, безпека дорожнього руху, адміністративний делікт, провадження у справах про адміністративні делікти у сфері безпеки дорожнього руху.

АННОТАЦИЯ

Бойко Д. Д. Административно-деликтное обеспечение безопасности дорожного движения в Украине. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. – Днепропетровский государственный университет внутренних дел, Украина, Днепропетровск, 2015.

Диссертация посвящена комплексному исследованию административно-деликтных проблем безопасности дорожного движения. Содержатся обобщения исследовательской работы и полученные лично автором новые научно обоснованные результаты, которые в совокупности решают научное задание относительно разработки предложений, направленных на совершенствование административно-деликтного обеспечения безопасности дорожного движения в Украине.

Сформулировано авторское определение административно-деликтного обеспечения безопасности дорожного движения как урегулированной нормами административного права деятельности уполномоченного субъекта публичной администрации (Госавтоинспекции) по применению административно-деликтных средств, направленных на прекращение противоправных посягательств, связанных с неправомерной эксплуатацией транспортных средств, привлечение к ответственности лиц, которые их совершили, возобновление и компенсацию нарушенных прав и интересов участников дорожного движения, применению мер физического принуждения.

Раскрыто содержание административно-деликтных средств обеспечения безопасности дорожного движения в Украине, а именно административно-деликтных норм, форм, методов и способов реализации административно-деликтных норм. Рассмотрено административно-деликтное законодательство в сфере безопасности дорожного движения.

Исследованы порядок и особенности производства по делам об административных деликтах в сфере безопасности дорожного движения. Сделан вывод, что административные деликты в сфере безопасности дорожного движения являются составной частью административных правонарушений, хотя имеют специфический предмет регулирования и характеризуются определенным кругом субъектов, принимающих участие в административно-процессуальных отношениях.

Предложены авторские критерии классификации административных деликтов в сфере безопасности дорожного движения: 1) по объекту посягательства; 2) по особенностям объективной стороны; 3) по характеристикам субъекта правонарушения; 4) по характеристикам субъективной стороны.

Исследованы особенности производства по делам об административных деликтах в сфере безопасности дорожного движения и сделан вывод о том, что производство по делам об административных деликтах в сфере безопасности

дорожного движения – это урегулированный административно-деликтными нормами порядок осуществления процессуальных действий, которые обеспечивают законное, полное и всестороннее рассмотрение и разрешение конкретного административного дела о нарушении правил безопасности дорожного движения.

Сформулировано авторское определение понятия безопасности дорожного движения как объекта административно-деликтного обеспечения – это состояние защищенности таких жизненно важных ценностей общества, как жизнь и здоровье участников дорожного движения, собственности, окружающей среды от противоправных посягательств, связанных с неправомерным использованием и эксплуатацией транспортных средств.

Разработаны предложения теоретического и практического содержания, направленные на совершенствование административно-деликтного законодательства в сфере безопасности дорожного движения.

Ключевые слова: административно-деликтное обеспечение, административно-деликтные средства, безопасность дорожного движения, административный деликт, производство по делам об административных деликтах в сфере безопасности дорожного движения.

SUMMARY

Boyko D. D. Administrative-tort ensuring of road safety in Ukraine. – *The manuscript.*

The thesis is for the degree of candidate of legal sciences, specialty 12.00.07 – Administrative Law and Procedure, Financial Law, Informational Law. – The Dnipropetrovs'k State University of Internal Affairs, Dnipropetrovs'k, 2015.

The dissertation deals with complex research of problems of the administratively-tort providing of safety of travelling motion in Ukraine. In dissertation there are generalizations of research work and got personally an author new scientifically reasonable results, that in totality decide a concrete scientific task in relation to development of the suggestions sent to perfection of the administratively-tort providing of safety of travelling motion in Ukraine.

Set forth authorial decisions of the administratively-tort providing of safety of travelling motion, safety of travelling motion, as an object of the administratively-tort providing. The author has considered administrative tort legislation on road safety, revealed the development of domestic and international experience in solving administrative tort issues of road safety. The proposals amending the national legislation and the activities of the public administration.

The suggestions of theoretical and practical maintenance, sent to perfection of administratively-tort legislation in the field of safety of travelling motion, are worked out.

Keywords: administrative-tort ensuring, administrative-tort means, road safety, administrative delict, proceeding in cases on administrative torts in road safety.

Відповідальний за випуск –
доктор юридичних наук, доцент *Комісаров О.Г.*

Підп. до друку 25.03.2015 р. Формат 60x84/16. Гарнітура – Times. Друк трафаретний.
Папір офісний. Ум.-друк. арк. 0,9. Тираж 100 прим. Замовлення № 06/15-а.

Редакційно-видавниче відділення відділу організації наукової роботи ДДУВС
49005, м. Дніпропетровськ, просп. Гагаріна, 26, т. (056) 370-96-59
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДП № 164-р від 07.08.2013